

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria A

Warszawa, dnia 4 stycznia 2024 r.

Pozycja 5

POSTANOWIENIE

z dnia 6 grudnia 2023 r.

Sygn. akt SK 77/20

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Bartłomiej Sochański – przewodniczący
Zbigniew Jędrzejewski – sprawozdawca
Krystyna Pawłowicz
Stanisław Piotrowicz
Justyn Piskorski,

po rozpoznaniu, na posiedzeniu niejawnym w dniu 6 grudnia 2023 r., skargi konstytucyjnej T.B. o zbadanie zgodności:

- 1) art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy o prokuraturze oraz ustawy o Krajowym Rejestrze Karnym (Dz. U. Nr 240, poz. 1430) z art. 2 Konstytucji,
- 2) art. 611tb § 1 *in fine* ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1987, ze zm.) w zakresie wyłączającym dopuszczalność zaskarżenia zażaleniem postanowienia sądu w przedmiocie wystąpienia do właściwego organu państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie kary pozbawienia wolności z art. 78 w związku z art. 31 ust. 3 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

umorzyć postępowanie.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

I

1. W skardze konstytucyjnej z 9 kwietnia 2019 r. T.B. (dalej: skarżący) wniósł o zbadanie zgodności art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy o prokuraturze oraz ustawy o Krajowym Rejestrze Karnym (Dz. U. Nr 240, poz. 1430; dalej: ustawa nowelizująca) z art. 2 Konstytucji oraz art. 611tb § 1 *in fine* ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1987, ze zm.; dalej: k.p.k.), w zakresie wyłączającym dopuszczalność zaskarżenia zażaleniem postanowienia sądu w przedmiocie wystąpienia do właściwego organu państwa człon-

kowskiego Unii Europejskiej o wykonanie kary pozbawienia wolności, z art. 78 w związku z art. 31 ust. 3 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji.

Skarga została złożona w związku z następującym stanem faktycznym i prawnym.

Postanowieniami z: 7 lutego 2011 r. i 12 sierpnia 2013 r. Sąd Okręgowy w P. wydał europejskie nakazy aresztowania wobec skarżącego w związku z, odpowiednio, postanowieniem Sądu Rejonowego w P. z 20 października 2009 r. o zarządzeniu wykonania kary pozbawienia wolności, orzeczonej wobec skarżącego wyrokiem Sądu Rejonowego w P. z 8 lipca 2005 r. oraz postanowieniem Sądu Rejonowego w P. z 26 lipca 2011 r. o zarządzeniu wykonania kary pozbawienia wolności, orzeczonej wobec skarżącego wyrokiem Sądu Rejonowego w P. z 22 listopada 2007 r. Na podstawie wskazanych wyżej europejskich nakazów aresztowania skarżący został zatrzymany na terenie Wielkiej Brytanii (w miejscu swojego zamieszkania), a następnie – decyzją miejscowego organu – przekazany do Polski, gdzie nastąpiło jego osadzenie w placówce penitencjarnej.

W piśmie z 13 grudnia 2018 r. obrońca skarżącego wniósł o wystąpienie przez właściwy sąd polski o wykonanie orzeczonych kar pozbawienia wolności na terenie Wielkiej Brytanii w trybie art. 611t § 1 k.p.k. Sąd Okręgowy w P., postanowieniem z 30 stycznia 2019 r. nie uwzględnił powyższego wniosku, powołując jako podstawę art. 4 ust. 1 ustawy nowelizującej. Jak wskazał w uzasadnieniu, regulacja ta wyłącza stosowanie do orzeczeń wydanych przed 5 grudnia 2011 r., czyli orzeczeń wydanych w sprawie skarżącego, przepisów rozdziałów 66f i 66g k.p.k., co obejmuje także art. 611t § 1 k.p.k.

Zarządzeniem sędziego Sądu Okręgowego w P. z 21 lutego 2019 r. zażalenie wniesione przez obrońcę skarżącego na powyższe postanowienie nie zostało przyjęte do rozpoznania z uwagi na jego niedopuszczalność. W zarządzeniu tym wskazano, że na rzeczne postanowienie nie przysługuje zażalenie, a ponadto zwrócono uwagę, że zostało ono złożone po terminie. Jako podstawę wydania zarządzenia wskazany został art. 429 k.p.k.

W bardzo zwięzłej argumentacji skarżący wskazał, że art. 4 ust. 1 ustawy nowelizującej – przez wyłączenie możliwości złożenia wniosku o wyrażenie zgody na odbywanie kary w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej w odniesieniu do orzeczeń wydanych przed 5 grudnia 2011 r. – narusza zasadę *lex retro agit in mitius*. W jego opinii, chociaż zasada ta nie została „wprost wysłowiona” w Konstytucji, to jej konstytucyjny charakter wynika z zasady demokratycznego państwa prawnego, określonej w art. 2 Konstytucji.

Zdaniem skarżącego, zasada mocy wstecznej łagodniejszej ustawy karnej (*lex retro agit in mitius*) obowiązuje w całym obszarze prawa represyjnego, w tym także na etapie wykonywania kar. Dlatego też przepisy rozdziału 66f k.p.k., które stworzyły złagodzenie warunków odbywania kary pozbawienia wolności przez skazanego, powinny mieć zastosowanie także do orzeczeń wydanych przed 5 grudnia 2011 r. i jeszcze do tej daty niewykonanych. *Ratio legis* tych przepisów polega na uwzględnieniu humanitarnych oraz optymalnie skutecznych warunków wykonywania kary pozbawienia wolności, wyrażających się w możliwości wykonywania kary w państwie Unii Europejskiej, z którym skazany jest związany więzami rodzinnymi, zawodowymi, ekonomicznymi i społecznymi.

Odnosząc się do zarzutu niekonstytucyjności art. 611tb § 1 *in fine* k.p.k., skarżący przypomniał, że konstytucyjna zasada dwuinstancyjnego postępowania sądowego umożliwia skontrolowanie orzeczenia zapadłego w pierwszej instancji (art. 78 Konstytucji), a wprowadzenie dwóch etapów postępowania jest wymogiem rzetelnej procedury, będącej elementem prawa do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji). Zdaniem skarżącego, o zastosowaniu tych wzorców w sprawie przesądza wyrok TK z 16 maja 2018 r. o sygn. K 12/15, w którym Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności z art. 78 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji regulacji wyłączających dopuszczalność zaskarżenia postanowienia wydanego w sprawie oskarżyciela posiłkowego.

Następnie skarżący wskazał, że zasada dwuinstancyjnego postępowania może podlegać ograniczeniom wynikającym z art. 31 ust. 3 Konstytucji. Jednak, w jego opinii, żaden z aspektów wynikających ze wskazanego przepisu Konstytucji nie dotyczy celu i istoty kontrolowanego przepisu.

2. W piśmie z 22 lutego 2021 r. Marszałek Sejmu w imieniu Sejmu wniósł o umorzenie postępowania na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku.

Zdaniem Marszałka Sejmu, podstawowym powodem umorzenia postępowania w sprawie jest deficyt w zakresie uzasadnienia zarzutów niekonstytucyjności, w szczególności powołania argumentów lub dowodów na ich poparcie. Samo określenie istoty problemu konstytucyjnego, które nie budzi wątpliwości, nie może być wystarczające do uznania, że skarga nadaje się do merytorycznego rozpoznania.

Marszałek wskazał, że zarzut sprzeczności art. 4 ust. 1 ustawy nowelizującej z art. 2 Konstytucji sprowadza się do lakonicznej wypowiedzi na temat zawartości normatywnej kwestionowanego przepisu oraz ogólnych i gołosłownych uwag na temat zasady *lex retro agit in mitius*, niepopartych przekonującymi dowodami. Zdaniem Marszałka, uwagi te przypominają „bardziej postulat *de lege ferenda*, aniżeli skonkretyzowany wywód mający na celu wykazanie niekonstytucyjności art. 4 ust. 1 ustawy nowelizującej”. W jego opinii, brak właściwego uzasadnienia zarzutu jest tym bardziej rażący i nieakceptowalny, że zarzut ten opiera się na „kontrowersyjnym założeniu o konstytucyjnym umocowaniu zasady stosowania prawa względniejszego (łagodniejszego) dla sprawcy, w tym także z mocą wsteczną”, która to kwestia jest przedmiotem sporu w łonie samego Trybunału Konstytucyjnego.

Podobnie w wypadku zarzutu dotyczącego art. 611tb § 1 *in fine* k.p.k. z art. 78 w związku z art. 31 ust. 3 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji, którego uzasadnienie sprowadza się do ogólnikowego i niejasnego stwierdzenia, że „żaden z aspektów ograniczenia podanych wyżej [w art. 31 ust. 3 Konstytucji – uwaga własna] nie dotyczy istoty i celu kontrolowanego przepisu”.

Niezależnie od powyższego, w opinii Marszałka Sejmu, wątpliwości budzi także dopuszczalność merytorycznego rozpoznania analizowanej skargi w zakresie niekonstytucyjności art. 611tb § 1 *in fine* k.p.k. Jak wskazał, do przesłanek (warunków) formalnych skargi konstytucyjnej zalicza się konieczność wyczerpania przez skarżącego drogi prawnej, co oznacza, że skarżący musi wykorzystać wszelkie przysługujące mu zwyczajne środki odwoławcze czy też zwykłe środki prawne, zapobiegające uzyskaniu przez niekorzystne orzeczenie waloru prawomocności. Przesłanka ta ma szczególne znaczenie w sytuacji, gdy skarżący kwestionuje konstytucyjność przepisu wyłączającego zaskarżalność określonych decyzji procesowych, co miało miejsce w niniejszej sprawie. Powołując się na orzecznictwo Trybunału, Marszałek wskazał, że skarżący nie może rezygnować ze środka zaskarżenia, mimo że przepis wyraźnie stanowi o niedopuszczalności takiej drogi, gdyż tylko w ten sposób może uzyskać orzeczenie oparte na normie zakazującej uruchamiania procedury odwoławczej. Zaniechanie powyższego uniemożliwia rozpoznanie skargi w tym zakresie.

Biorąc pod uwagę powyższe, zdaniem Marszałka Sejmu, warunkiem koniecznym dopuszczalności merytorycznej oceny konstytucyjności art. 611tb § 1 *in fine* k.p.k. „w zakresie wyłączającym dopuszczalność zaskarżenia zażaleniem postanowienia sądu w przedmiocie wystąpienia do właściwego organu państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie kary pozbawienia wolności”, było podjęcie przez skarżącego próby złożenia zażalenia na wskazane postanowienie sądu. Tymczasem, co wynika z zarządzenia sędziego o niedopuszczalności zażalenia, zażalenie obrońcy skarżącego zostało złożone po terminie. Nie można zatem uznać, że skarżący wyczerpał przysługującą mu drogę prawną. Uchybiając terminowi,

w istocie nie skorzystał on bowiem z przysługującego mu środka odwoławczego. Innymi słowy, nie wykorzystał on wszystkich zwyczajnych środków prawnych, zapobiegających uzyskaniu przez niekorzystne orzeczenie waloru prawomocności.

W opinii Marszałka Sejmu, okolicznością, która przemawia za niedopuszczalnością merytorycznej oceny zarzutu niekonstytucyjności art. 611tb § 1 *in fine* k.p.k., jest także brzmienie zaskarżonego art. 4 ust. 1 ustawy nowelizującej. Przepis ten wyłącza stosowanie przepisów rozdziałów 66f i 66g k.p.k. wobec orzeczeń wydanych przed 5 grudnia 2011 r. Oznacza to, że zakwestionowany w niniejszej skardze art. 611tb § 1 k.p.k., umiejscowiony w rozdziale 66f k.p.k., nie mógł znaleźć i nie znalazł zastosowania w sprawie. Nie był on zatem podstawą prawną ostatecznego rozstrzygnięcia, z którego wydaniem skarżący wiąże zarzut naruszenia przysługujących mu wolności lub praw konstytucyjnych. Zdaniem Marszałka Sejmu, przesądza o tym treść zarządzenia z 21 lutego 2019 r., w którym jako podstawę prawną odmowy przyjęcia zażalenia wskazano art. 429 k.p.k.

3. Prokurator Generalny w piśmie z 29 grudnia 2020 r. wniósł o umorzenie postępowania w sprawie na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK z powodu niedopuszczalności wydania wyroku.

Odnosząc się do zarzutu niezgodności art. 4 ust. 1 ustawy nowelizującej z art. 2 Konstytucji, Prokurator Generalny przywołał obszernie fragmenty orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, z których, jego zdaniem, jednoznacznie wynika, że zasada *lex retro agit in mitius*, gwarantująca sprawcy czynu zabronionego prawo do wstecznego stosowania wobec niego ustawy względniejszej, nie znajduje podstawy prawnej w art. 2 Konstytucji. Prokurator Generalny wskazał także, że podobne stanowisko zajmuje doktryna. Wynika z niego, że obowiązek bezpośredniego nakazu retroakcji „pozytywnej”, tzn. obowiązku zastosowania późniejszego przepisu korzystniejszego dla sprawcy, wynika z art. 15 ust. 1 zdanie trzecie Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, a nie z art. 2 Konstytucji.

Biorąc pod uwagę powyższe, Prokurator Generalny uznał, że w rozpoznawanej skardze konstytucyjnej skarżący nie sprecyzował naruszenia takich przysługujących mu praw lub wolności, które miałyby podstawę prawną w przepisach konstytucyjnych.

Z kolei w zakresie drugiego zarzutu skargi, tj. zarzutu niekonstytucyjności art. 611tb § 1 *in fine* k.p.k. „w zakresie wyłączającym dopuszczalność zaskarżenia zażaleniem postanowienia sądu w przedmiocie wystąpienia do właściwego organu państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie kary pozbawienia wolności”, Prokurator Generalny uznał, że skarżący nie wyczerpał przysługującej mu drogi prawnej.

Zdaniem Prokuratora Generalnego, podstawę prawną zarządzenia sędziego Sądu Okręgowego w P. z 21 lutego 2019 r., odmawiającego przyjęcia środka odwoławczego, stanowił art. 429 § 1 k.p.k. Prokurator Generalny wyjaśnił, że „[s]tosownie do art. 429 § 1 kontrola warunków skuteczności środka odwoławczego leży w pierwszej kolejności w gestii prezesa sądu pierwszej instancji, w którym złożono środek”. Zgodnie z § 2 tego przepisu „na zarządzenie odmawiające przyjęcia środka odwoławczego na podstawie § 1 lub art. 120 § 2 przysługuje zażalenie”. Jak wskazał Prokurator, powyższe zażalenie przysługuje niezależnie od tego, czy jego powodem było niedotrzymanie terminu wniesienia środka, niedopuszczalność środka, wniesienie go przez nieuprawnionego do zaskarzania czy też bezskuteczny wpływ terminu uzupełnienia braków pisma.

W sprawie leżącej u podstaw niniejszej skargi skarżący nie złożył zażalenia na powołane zarządzenie sędziego o odmowie przyjęcia zażalenia z uwagi na jego niedopuszczalność z mocy ustawy. Tym samym nie wywiązał się z obowiązku „wyczerpania drogi prawnej”. Nie skorzystał bowiem ze wszystkich przysługujących mu zwyczajnych środków odwoławczych i nie złożył zażalenia, mimo że tego rodzaju środek odwoławczy był przewidziany w ustawie (art. 429 § 2 k.p.k.).

4. Rzecznik Praw Obywatelskich w piśmie z 23 września 2020 r. poinformował, że nie przystępuje do przedstawionej skargi.

II

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Kwestionowane przepisy i zakres zarzutów.

W skardze konstytucyjnej zakwestionowane zostały: art. 4 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy o prokuraturze oraz ustawy o Krajowym Rejestrze Karnym (Dz. U. Nr 240, poz. 1430; dalej: ustawa nowelizująca) z art. 2 Konstytucji oraz art. 611tb § 1 *in fine* ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1375, ze zm.; dalej: k.p.k. lub Kodeks postępowania karnego) „w zakresie wyłączającym dopuszczalność zaskarżenia zażaleniem postanowienia sądu w przedmiocie wystąpienia do właściwego organu państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie kary pozbawienia wolności” z art. 78 w związku z art. 31 ust. 3 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji.

Zakwestionowane przepisy dotyczą trybu wystąpienia przez polski sąd o wykonanie w innym państwie członkowskim UE orzeczonej w Polsce kary pozbawienia wolności.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy nowelizującej „Rozdziałów 66f i 66g Kodeksu postępowania karnego nie stosuje się do orzeczeń wydanych przed dniem 5 grudnia 2011 r.”. Przepis ten wyłącza stosowanie przepisów dwóch rozdziałów Kodeksu postępowania karnego, tj. rozdziału 66f zatytułowanego „Wystąpienie do państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie kary pozbawienia wolności” oraz rozdziału 66g zatytułowanego „Wystąpienie państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie kary pozbawienia wolności” w zakresie orzeczeń wydanych przed 5 grudnia 2011 r. Podniesiony w skardze problem konstytucyjny należy wiązać z niestosowaniem rozdziału 66f k.p.k. do orzeczeń wydanych przed 5 grudnia 2011 r. i do tej daty niewykonanych.

Zgodnie z drugim z zakwestionowanych przepisów, tj. art. 611tb § 1 k.p.k., „sąd rozpoznaje sprawę wystąpienia do właściwego sądu lub innego organu państwa wykonania orzeczenia na posiedzeniu, w którym ma prawo wziąć udział prokurator, skazany, jeżeli przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, i jego obrońca, jeżeli się na nie stawi. Na postanowienie sądu zażalenie nie przysługuje”. Przepis ten w zakresie zakwestionowanym w niniejszej sprawie wyłącza możliwość wniesienia zażalenia na postanowienie sądu w przedmiocie wystąpienia do właściwego sądu lub innego organu państwa o wykonanie kary pozbawienia wolności w państwie członkowskim Unii Europejskiej.

2. Badanie przesłanek skargi konstytucyjnej.

Trybunał na każdym etapie postępowania bada, czy skarga odpowiada warunkom formalnym i czy nie jest oczywiście bezzasadna. Przekazanie skargi po zakończeniu jej wstępnej kontroli do rozpoznania przez odpowiedni skład Trybunału nie przesądza ostatecznie o dopuszczalności jej merytorycznego rozpatrzenia. Trybunał, rozpoznając taką sprawę, nie jest związany stanowiskiem zajęтым na etapie wstępnego rozpoznania. Kontrolując istnienie pozytywnych przesłanek procesowych oraz brak przesłanek ujemnych, może również dojść do wniosków odmiennych niż te, które zostały uprzednio wyrażone w postanowieniu wydanym na etapie wstępnego rozpoznania konkretnej skargi konstytucyjnej (zob. np. postanowienie TK z 3 grudnia 2020 r., sygn. SK 27/17, OTK ZU A/2020, poz. 68).

Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji, każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, może wnieść skargę do TK, kierując ją przeciwko aktowi prawnemu, na podstawie którego sąd orzekł ostatecznie o jego wolnościach, prawach albo obowiązkach

konstytucyjnych. Skargę wnosi się „na zasadach określonych w ustawie”, przy czym chodzi o ustawę, która określa „Organizację Trybunału Konstytucyjnego oraz tryb postępowania przed Trybunałem” (art. 197 Konstytucji), a zatem ustawę z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK). Wynikające z art. 79 ust. 1 Konstytucji uprawnienie do złożenia skargi konstytucyjnej może być realizowane jedynie w zakresie przewidzianym w u.o.t.p.TK i po spełnieniu określonych w niej wymagań formalnych.

Ujemne przesłanki postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym określa art. 59 u.o.t.p.TK. Zgodnie z tym przepisem, Trybunał na posiedzeniu niejawnym wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania: 1) na skutek cofnięcia wniosku, pytania prawnego albo skargi konstytucyjnej; 2) jeżeli wydanie orzeczenia jest niedopuszczalne; 3) jeżeli wydanie orzeczenia jest zbędne; 4) jeżeli akt normatywny w zakwestionowanym zakresie utracił moc obowiązującą przed wydaniem orzeczenia przez Trybunał, a także 5) w wypadku zakończenia kadencji Sejmu i Senatu, w niezakończonych sprawach wszczętych na podstawie wniosku grupy posłów albo grupy senatorów, o którym mowa w art. 191 ust. 1 pkt 1 Konstytucji.

Niedochowanie wymogów formalnych skargi konstytucyjnej może stanowić przyczynę umorzenia postępowania na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK.

Trybunał uwzględnił powyższe okoliczności, dokonując analizy skargi konstytucyjnej w niniejszej sprawie.

3. Ocena dopuszczalności merytorycznego rozpoznania skargi konstytucyjnej.

W niniejszej skardze podstawowym problemem formalnym była kwestia właściwego uzasadnienia zarzutów niezgodności z Konstytucją. Zgodnie z art. 53 u.o.t.p.TK, w skardze konstytucyjnej należy wyraźnie określić zarzut niezgodności z Konstytucją, wskazać przedmiot i wzorce kontroli oraz sformułować uzasadnienie. Z powyższego wynika, że na skarżącym spoczywa poprawne wskazanie przepisów oraz ciężar udowodnienia ich niezgodności ze wskazanymi wzorcami kontroli. Jak konsekwentnie przyjmuje Trybunał, „dopóki nie powoła on konkretnych i przekonujących argumentów prawnych na rzecz swojej tezy, dopóty Trybunał Konstytucyjny uznawać będzie kontrolowane przepisy za konstytucyjne. W przeciwnym razie (...) Trybunał przekształciłby się w organ orzekający z inicjatywy własnej” (postanowienia TK z: 22 lipca 2015 r., sygn. SK 20/14, OTK ZU 7A/2015, poz. 115; 9 marca 2022 r., sygn. SK 120/20, OTK ZU A/2022, poz. 22).

Przeprowadzona analiza skargi konstytucyjnej pozwoliła Trybunałowi na stwierdzenie, że nie budzi wątpliwości istota podnoszonych problemów konstytucyjnych. Skarżący wskazał przedmiot oraz określił zarzuty niezgodności z Konstytucją, które wiążą się z niestosowaniem rozdziału 66f k.p.k. do orzeczeń wydanych przed 5 grudnia 2011 r. oraz z nieprzyśługiwaniem zażalenia na postanowienie sądu w przedmiocie wystąpienia do właściwego sądu lub innego organu państwa wykonania orzeczenia. Skarga zawiera jednak istotne braki w zakresie uzasadnienia zarzutów niekonstytucyjności kwestionowanych przepisów, chodzi w szczególności o powołanie argumentów lub dowodów na ich poparcie.

Sporządzone przez skarżącego uzasadnienie zarzutu sprzeczności art. 4 ust. 1 ustawy nowelizującej z art. 2 Konstytucji sprowadza się do lakonicznej wypowiedzi na temat zawartości normatywnej kwestionowanego przepisu i stwierdzenia, że „z uwagi na zasadę mocy wstecznej łagodniejszej ustawy karnej” (*lex retro agit in mitius*) przepisy rozdziału 66f k.p.k. „powinny mieć zastosowanie także do orzeczeń wydanych przed 5.12.2011 r. i jeszcze do tej daty niewykonanych” oraz że „zasada stosowania prawa względniejszego obowiązuje w całym obszarze prawa represyjnego, w tym także na etapie wykonywania kar”. Poza powyższymi uwagami skarga nie zawiera innej argumentacji w tym zakresie.

Budzi to tym większe zastrzeżenie, że jako wzorzec kontroli skarżący wskazał art. 2 Konstytucji oraz wynikającą z niego zasadę demokratycznego państwa prawnego. Z zasady

tej skarżący wywiódł następnie zasadę *lex retro agit in mitius*, której przypisał rangę zasady konstytucyjnej. Jednak, na co zwrócili uwagę pozostali uczestnicy postępowania, z orzecznictwa Trybunału nie wynika, że zasada ta ma rangę zasady konstytucyjnej, a jej powołanie jako wzorca kontroli w skardze konstytucyjnej budzi zasadnicze wątpliwości. W wyroku z 10 lipca 2000 r. (sygn. SK 21/99, OTK ZU nr 5/2000, poz. 144) Trybunał stwierdził, że zasada *lex retro agit in mitius* „nie stanowi zasady rangi Konstytucyjnej”, zaznaczając, że ma ona rangę tylko ustawową i adresowana jest do organów stosujących prawo. Uznanie tej zasady jako wzorca kontroli, m.in. w powołanym przez skarżącego wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 31 stycznia 2005 r. (sygn. P 9/04, OTK ZU nr 1/2005, poz. 9) wynikało z innego stanu prawnego. Przede wszystkim postępowanie w sprawie o sygn. P 9/04 zostało wszczęte na skutek pytania prawnego, gdzie wzorcem kontroli był art. 2 Konstytucji w związku z art. 15 ust. 1 zdanie trzecie Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, otwartego do podpisu w Nowym Jorku dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz. U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167; dalej: MPPOiP). Także w tym wyroku Trybunał uznał, że z Konstytucji nie da się wyprowadzić bezpośrednio obowiązku zastosowania późniejszego przepisu korzystniejszego dla sprawcy. Obowiązek taki wynika natomiast z art. 15 ust. 1 zdanie trzecie MPPOiP. Przepis ten, z uwagi na szczególny charakter skargi konstytucyjnej, nie może być jednak wzorcem kontroli w niniejszym postępowaniu. Konstytucja w art. 79 ust. 1 przesądza bowiem o tym, że skarga konstytucyjna służy ochronie tylko tych praw lub wolności, które zostały określone w Konstytucji. Oznacza to, że wzorcem kontroli w tym trybie postępowania nie mogą być akty prawa międzynarodowego, niemające rangi konstytucyjnej. Powyższe stanowisko Trybunału prowadzi do uzasadnionych wątpliwości co do możliwości powołania art. 2 Konstytucji jako samoistnego wzorca kontroli w zakresie wskazanym w niniejszej skardze. Uzasadnienie skargi nie zawiera jednak argumentacji, która odnosiłaby się do powyższych wątpliwości dotyczących rekonstrukcji tak określonego wzorca kontroli.

Wątpliwości co do właściwego uzasadnienia budzi także drugi zarzut przedstawiony w skardze. Uzasadnienie zarzutu niekonstytucyjności art. 611tb § 1 *in fine* k.p.k. ograniczone zostało do przedstawienia zawartości normatywnej kwestionowanego przepisu oraz przywoływanych wzorców kontroli (art. 78 w związku z art. 31 ust. 3 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji). Nie zawiera ono natomiast jakiegokolwiek wyводу konfrontującego kwestionowany art. 611tb § 1 *in fine* k.p.k. z art. 78 w związku z art. 31 ust. 3 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji. Trybunał za niewystarczające uznał zawarte w jednym zdaniu stwierdzenie skarżącego, że „żaden z aspektów ograniczenia podanych wyżej [w art. 31 ust. 3 Konstytucji], nie dotyczy istoty i celu kontrolowanego przepisu”.

Tak sformułowane uzasadnienie uniemożliwiło merytoryczną ocenę stanowiska skarżącego w zakresie niekonstytucyjności powołanych przepisów. Trybunał raz jeszcze przypomina, że uzasadnienie zarzutu musi polegać na sformułowaniu takich argumentów, które przemawiają na rzecz niezgodności zachodzącej pomiędzy normami wynikającymi z kwestionowanych przepisów a normami zawartymi we wzorcach kontroli. Obowiązkiem skarżącego jest wykazanie bezpośredniego i konkretnego naruszenia wzorców kontroli, przy czym nie może się to sprowadzać do przytoczenia treści odpowiedniego przepisu Konstytucji. Skarżący powinien wskazać, na czym polega naruszenie norm konstytucyjnych, ale także przytoczyć konstytucyjne podstawy zasad, na które się powołuje, w szczególności ich zakorzenienie we wskazywanych w skardze wzorcach kontroli. W niniejszej sprawie warunek ten nie został spełniony. Skarżący nie wykazał, w jaki sposób kwestionowane przepisy konkretnie naruszają wymienione wzorce kontroli. Ponadto w zakresie zasady *lex retro agit in mitius* nie przedstawił jej interpretacji, zgodnej z orzecznictwem konstytucyjnym, która uzasadniłaby traktowanie jej jako zasady konstytucyjnej. Mając na uwadze powyższe, Trybunał uznał, że w wypadku analizowanej skargi konstytucyjnej nie doszło do spełnienia wymogu z art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK, a więc do prawidłowego uzasadnienia zarzutów niezgodności kwestionowanych

przepisów ze wskazywanymi wzorcami konstytucyjnymi, z powołaniem argumentów lub dowodów na ich poparcie.

Z tych względów Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.